

YAZILI BÜYÜ OLARAK MUSKA: KENZÜ'L-HAVÂS ÖRNEĞİ

Azize UYGUN*

Özet

İlk örneklerine Eski Mısır ve Eski Mezopotamya dönemlerinde rastlanan muska, günümüzde de işlevini devam ettirmekte ve büyüsel amaçla kullanılmaktadır. Seyyid Süleyman el-Hüseyni'nin *Kenzü'l-Havâs* kitabında da muskaların hem iyi hem de kötü amaçla kullanıldıklarını gösteren çokça örneğine rastlanmaktadır. Bu metinlerin içine serpiştirilmiş muhtemel cin, tanrı ve uydurma melek isimleri dikkatleri çekmekte ve dua görünümünde okunması tavsiye edilen bu metinler, okuyanlara fark ettirmeden antik dönem putperestlik kalıntılarını uygulamaya ve onların tanrılarından yardım beklemeye yönlendirmektedir.

Makalede bu tür kitaplardaki büyüsel unsurlar, örneklerden hareketle tespit edilerek tahlil edilmeye, büyüünün bir çeşidi olan ve pasif büyüye giren, yazılı bir büyü türü olan muskanın kökeni ve *Kenzü'l-Havâs*'taki yansıması ortaya çıkarılmaya çalışılarak, örneklerdeki dindışı unsurlara dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Büyü, Muska, Kenzü'l-Havâs

AMULET EXAMPLES AS WRITTEN MAGIC IN KENZU'L- KHAVÂS

Abstract

The first examples of amulets found in during Ancient Egypt and Ancient Mesopotamia have maintain its function and used for magic practices at

* Arş. Gör. Dr., SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Dinler Tarihi Bilim Dalı, azizeuygun@sdu.edu.tr.

the present. In the Seyyid Süleyman el-Hüseyni's *Kenzu'l-Khavâs* book are still found amulet examples used for both good and evil. The prospective the names of gin, gods and angels compressed between examples have draws attention and these texts given as pray are directed to the application the remains of the ancient without becoming aware of a fact and to the begging for help from their gods the people who read the book.

It was pointed out to detected and analyzed of magical elements by examples in this kind of the books and the secular elements in samples and to reveal reflection in the *Kenzu'l-Khavâs* and to the origin of amulets which is a type of writing spell and passive magic.

Key Words: Magic, Amulet, Kenzu'l-Khavâs

Giriş

İnsanoğlu başlangıçtan beri kendisini hastalıklara, görünmez varlıklara karşı korumak düşüncesiyle çeşitli pratiklere başvurmuş bunu gerçekleştirmek için yerine göre üstün varlıklardan sözlü olarak yardım istemiş, bazen kendisine güç vereceğine ve koruduğuna inandığı nesnelere üzerine asmış veya yakınında bulundurmıştır. Zamanla dilin düşünceye aracılık etmesi gibi, yazı da ifade aracı olmuş, duygu, düşünce ve istekleri ifade etmek için kullanılmıştır.

Yazının icadından sonra insanlar yazılı kültürle birlikte, hazırladıkları muskalarda kutsal kitaplardan cümlelere, kutsal sözlere, tanrı, peygamber, evliya veya aziz isimleri gibi kutsallığına inanılan isim ve cümlelere yer vermişlerdir. Muskalar, kâğıt, deri, metal vb. malzemeler üzerine yazılmışlar ve genellikle hamâil (veya hamaylı) denilen bir askıyla kimsenin göremeyeceği bir şekilde taşınmışlardır.

“Yazılı olan, yazılmış olan şey, bir şeyden çıkarılan suret”¹ anlamına gelen Arapça “nüsha” kelimesinin Türkçeleşmiş şekli olan muskanın, insanı kötü güçlerin etkisinden koruduğuna veya kısmet sağladığına inanılmıştır.²

¹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Doğu Matbaası, Ankara 1978, s. 1016.

² Kürşat Demirci, “Muska”, *DİA*, c..31, İstanbul 2006, s. 697.

Muska için Arapça'da "hırz" ve "hicab"³ İbranca'da "bağlamak" anlamına gelen "kame'a, kami'a" kelimeleri⁴ ve Doğu Arabistan'da 'hamaye, hâfiz, ûze" gibi kelimeler kullanılmıştır⁵.

İngilizce'de muska kelimesine en yakın anlamda kullanılan kelime 'amulet' kelimesidir. Muska ile amulet kelimesinin aralarındaki benzerliklerine rağmen; bazı farklılıklar da bulunmaktadır. Latince "amaletum"⁶ kelimesinden gelen amuletler büyüsel objelerdir. Genellikle insanları doğaüstü tehlikelerden, kötü cinler tarafından ortaya çıkarıldığı düşünülen her çeşit hastalıktan korumak amacıyla boyna takılmışlardır.⁷ Muskalardan farklı olarak amuletler yazılı ve yazısız olabilmektedirler.⁸ Muskalarda ise yazılı olma şartı bulunmaktadır. Diğer taraftan doğu kültüründe yazısız olarak taşınan nesnelere 'uğurluk' denilmiştir.⁹

Çoğunlukla bir nesneden, bazen de yazı veya sembollerden, gizemli karakterlerden ve özel objelerden oluşan muskanın sihri bir gücünün (mana) olduğuna ve bununla kişiyi koruduğuna inanılmıştır.¹⁰

Kutsal kitapların dillerinin kutsallığına olan inanç gibi Kuran-ı Kerim'in Arapça indirilmesinden dolayı Arap alfabesinin her harfinin kutsallığına ve sır taşıdığına olan inanç, büyüsel bir güç ve kutsallık katması amacıyla Arap harflerinin muska formüllerinde, dualarda, reçetelerde kullanılmasında etkili olmuştur.

³ Şinasi Gündüz, *Din ve İnanç Sözlüğü*, Ankara 1998, s. 271.

⁴ Joshua Trachtenberg, *Jewish Magic and Superstition (A Study in Folk Religion)*, A Temple Book, Atheneum, New York, 1979, s. 132; İlyas Çelebi, "Muska", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, c.31, İstanbul 2006, s. 266.

⁵ Çelebi, "Muska", *DİA*, c.31, s. 267.

⁶ Sedat Veyis Örnek, *Sivas ve Çevresinde Hayatın Çeşitli Safhalarıyla İlgili Batıl İnançların ve Büyüsel İşlemlerin Etnolojik Tetkiki*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1966, s. 48.

⁷ Abigail Susan Limmer, "The Social Functions and Ritual Significance of Jewelry in the Iron Age II Southern Levant", *PhD. Thesis, The University of Arizona, USA, 2007*, s. 34.

⁸ Edwin M. Yamauchi, "Magic in the Biblical World," *Tyndale Bulletin* 34 (1983): s. 196.

⁹ Örnek, *a.g.e.*, s.47.

¹⁰ Demirci, *a.g.m.*, c.31, s. 698.

Öte yandan konumuzla yakından alakalı bir kavram olan büyü, sihir ise bilinen yollarla elde edilemeyeni elde etmek, birilerine zarar vermek ya da zarardan korumak için bir takım gizli güçleri kullanarak zararı önlemek ve doğa yasalarını zorla etkilemek amacını güden işlemlerin tümüne denilmiştir.¹¹ Araplar *sihr* kelimesini, “onu büyüledi yani onu nefretten sevgiye çevirdi” anlamında ve “çevrilmek, vazgeçmek” anlamında da kullanmışlardır.¹²

Büyü kendi içinde sempatik büyü, taklit büyüsü, temas büyüsü, ak büyü, kara büyü, aktif büyü ve pasif büyü şeklinde çeşitlere ayrılmaktadır. Savunma ve korunma amacıyla yapılan büyüye pasif büyü denilmekte olup,¹³ antik dönemlerden beri kullanılan ve yazılı büyü çeşidi olarak bilinen muskalar pasif büyü türüne girmektedir.

A.Muskannın Kökeni

Tarih öncesi dönemlerden beri nazardan, kaza ve belalardan korunmak amacıyla kullanılan “fetişler”* muska ve tılsımların ilk kaynağı olarak görülmüştür. Bu nesnelere yerlerini daha sonraları dini formüller, bir takım şekiller ve bunların yazıldığı kâğıtlar almıştır.¹⁴

Hazırlanış ve kullanım itibariyle taşıdığı anlam bakımından muskaların antik dönemlerden günümüze gelme süreci içinde çok fazla değişikliğe uğramadığını söylemek mümkündür. Tarih öncesi dönemlerde hastalık, ölüm gibi olguların, bilimsel yetersizlikten dolayı mitolojik sebeplere bağlanması,

¹¹ Zeki Tez, *Gizli İlimler Serüveni Büyüden Simyaya, Astrolojiden Fala Kara Sanatlar*, Hayykitap, İstanbul 2011, s. 7.

¹² Ebü'l-Fazl Muhammed b. Mükerrrem b. Ali el-Ensârî İbn Manzur, *Lisanü'l-Arab*, Darü's-Sadır, Beyrut, 1979, c.4, s. 348.

¹³ Ayşegül Önsöz-Metin Gürbüz Enginer, *Elementerefiş, Anadolu'da Büyü ve İnanışlar*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2003, s. 52-54; Yusuf Çakar, *Gizli İlimler*, Yedirenk, İstanbul 2005, s. 73-76.

* Fetiş: Bir ruh tarafından canlandırıldığına inanılan veya kalıtsal olarak içinde büyüsel gücü barındırdığına inanılan cansız bir nesnedir. (Jay Geller, “Fetishism”, *Encyclopedia of Religion*, Editör: Lindsay Jones, c.V, USA 2005, s. 3043.

¹⁴ Abdülkadir İnan, *Hurafeler ve Menşeleri*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1968, s. 43.

ilkel insanı doğaüstü bazı güçlerin etkisinin varlığına inanmaya ve saldırgan güçlerin tesirinden korunma çabalarına başvurmaya sevk etmiştir.¹⁵

Eski Mezopotamya medeniyetleri olan Akad, Babil ve Asurlular'da şeytanlara ve kötü güçlere karşı korunmak amacıyla muskalar yapılmıştır.¹⁶ Özellikle Babil büyü gelenekleri arasında evlerin merdivenlerinin altında muska yakma âdeti olduğundan bahsedilmektedir.¹⁷

Muskanın ilk örnekleri olarak, Eski Mısır kültüründe yer alan cenaze amuletlerini kabul edenler de bulunmaktadır. İnsanlar bunları hem üzerlerinde taşımış hem de ölen kişilerin, firavunların mumyalarının bulunduğu tabuta veya mezara, öbür dünyadaki hayatında ona kılavuzluk etmeleri düşüncesiyle koymuşlardır.¹⁸ Yazılı parşömenler şeklinde olan bu amuletler yazılı türün ilk örnekleri olarak muska kategorisine dâhil edilmişlerdir.¹⁹

Doğumdan itibaren insanların günlük hayatında yaygın olarak kullanılan tılsımlı objeler başlangıçta daha çok takı olarak kullanılmışlardır.²⁰ Süs eşyası olarak kullanılmış olan bilezik, kolye, küpe, toka ve broş gibi bazı nesnelere amulet görevi gören eşyalardır. Tanrıların ruhunun bu amuletlerin içine yerleşebildiğine inanılmıştır.²¹ Kötü güçlerin etkisine erkeklerden daha çok kadınların maruz kaldığına inanılması, kadınların söz konusu eşyaları daha fazla kullanmalarına sebep olmuştur.²² Günümüzde ise, muskalar özellikle havas ilmi olarak bilinen ve bu alanda yazılmış çeşitli gizli ilim ve büyü kitaplarında yerlerini almışlardır.

¹⁵ Çelebi, "Muska", DİA, c.31, s. 266.

¹⁶ Manfred Ullmann, *İslâm Kültür Tarihinde Maji*, Çev: Yusuf Özbek, İz Yayıncılık, İstanbul 1994, s. 53.

¹⁷ James A. Montgomery, *Aramaic Incantation Texts from Nippur*, Published by the University Museum, Philadelphia 1913, s. 42.

¹⁸ Michael Howes, *Amulets*, St. Martin's Press, Newyork 1976, s. 12.

¹⁹ Howes, *a.g.e.*, s. 34.

²⁰ Şirin Yılmaz Özkarslı, "Türk Kültüründe Tılsımlı Objeler", Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Basılmamış Doktora Tezi*, Ankara 2000, s. 66.

²¹ Howes, *a.g.e.*, s. 170.

²² Çelebi, "Muska", DİA, c.31, s. 266.

Kenzü'l-Havâs isimli eserde farklı amaçlara göre hazırlanmış çok sayıda muska örnekleri bulunmaktadır. Kitapta yazılı büyü ile ilgili örneklerin çokça bulunması ve günümüzde bu işle meşgul olanların kaynak kitaplarından biri olması çalışmamızda bu kitabın tercih edilmesinde etkili olmuştur. Bunun için de makalemiz, tam künyesi “*Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-Havâs ve Keyfiyet-i Celb ve Teshir, Cemiyet Kütüphanesi, İstanbul 1332*”olan kitaptaki örnekleriyle sınırlandırılmaya çalışılmıştır.

B. Muskanın Yapılış Şekilleri

Muskaların hazırlanmasında özellikle kutsal metinlere, kutsal isimlere, tanrı, melek ve cin isimlerine ve vefklere* yer verilmiştir. Yazılı büyü türlerinde büyücülerin, sayılar ve diyagramları birleştirerek muskalarında kullanılabilmeleri için bazı Kur'an ayetlerini, tanrı, melek, cin, peygamber ve meşhur evliya isimlerini bilmesi gerekmektedir.²³

Büyüdeki damgalar ve muskaların üzerindeki şifreli yazılara “karakterler” denilmiş ve muskaları hazırlarken eski çağlarda “hiyeroglif,” Araplarda “gözlük harfleri” denilen çivi yazısı işaretleri ve Avrupa büyücülüğünde özellikle İbranca şifreli yazılar olan “Davut Alfabeti’ni” kullanılmıştır.²⁴Pratik Kabalistler amuletlerin üzerine işledikleri tanrıyı sembolize eden ismi, ifritleri kontrol etmek ya da onlara karşı mücadele etmek amacıyla kullanmışlardır.²⁵

* Arapça uygun, münasip zamanında, sırasında gibi anlamlara gelen ve Arapça bir kökene sahip olan “vefk” kelimesine, Osmanlıca’da da uyma, uygun gelme, uygunluk gibi anlamlar yüklenmiş ve bu kelimeye tılsımlı dua, muska gibi isimler de verilmiştir. (Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2003, s. 1143.) Daha çok batılı kaynaklarda büyü karesi olarak geçen vefk, üzerinde belli kaidelere göre sayıların, harflerin ve kelimelerin yazıldığı hanelere ayrılan, bir satranç tahtasını andıran kare olarak da ifade edilmektedir. (J. Ruska, “Vefk”, İA, MEB Basımevi, İstanbul 1986, c.13, s. 256.)

²³ Ernst Zbinden, *İslâm’da ve Eski Ortadoğuda Cin ve Ruh İnançları (İslâm)*, Ter: Ekrem Sarıkçıoğlu, Yeni Ufuklar Neşriyat, Samsun 1994, s. 16.

²⁴ Helmut Werner, *Ezoterik Sözlük*, Çev: Bülent Atatanır, Murat Batmankaya, Derya Demirbaş, Uğur Önver, Omega Yayınları, İstanbul, 2005, s. 429.

²⁵ Ahmet Akıncı, *Kabala, Sınırsız Yolculuk*, Dharma, İstanbul 2005, s. 158.

Muskaların yapımında renk seçimine önem verilmiştir.²⁶ *Kenzü'l-Havâs*'ta da muska yazarken kullanılan mürekkebin rengine dikkat edilmiş, genellikle ak büyü için yazılan muskalarda mürekkebin rengi açık iken,²⁷ kara büyü için kullanılan mürekkeplerin rengi siyah seçilmiştir.²⁸

Muskaların yazım aşamasında gezegenlerin konumu önem arz etmektedir. Bunun için muskanın amacına göre doğru günün seçilmesi önemlidir.²⁹ Kullanılış amacına göre iyilik için, kötülük için olan muskaları yazma zamanları farklıdır. Örneklerde yıldız ve muska ilişkisinin gözetilmesi ve muskanın hazırlanmasında bu ilişkiye dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bununla beraber kitapta muskaların hazırlanırken yerine getirilmesi gereken şartlarından biri de tütsü yakmaktır. Bunun için öd ağacı, anber, güzel kokulu bir şey, erkek günlük, cin elması, sakız gibi tütsüler tercih edilmiştir. Bazı örnekler de ise yakılması için bir tütsü ismi verilmemiş, herhangi bir tütsünün yakılması tavsiye edilmiştir.

Kenzü'l-Havâs'ın uygulamalarında bazen sûre ve ayetler sözlü olarak okunması için verilmiş, okunduktan sonra ya suya, ya üzerinde taşınacak nesneye, muskaya üflenerek ya da sadece okunarak veya çoğu kez ebced hesabıyla ulaşılan toplam sayılar kullanılarak uygulamaya gizemli bir hava katılmak ve sistemin herkes tarafından anlaşılması önlenmek istenmiştir. Muskaların amaçlarına göre taşınma yerlerinin değişmesinden dolayı tanrı sözüne ve ismine saygısızlık etmemeye de dikkat edilmesi talep edilmiştir.³⁰

Bunların dışında muskaların yapımı usulü hakkında *Kenzü'l-Havâs*'ta herhangi bir bilgi verilmemekle birlikte, muska örneklerinden hareketle muskaların çeşitli metallere, gümüş, bakır, kurşun, demir gibi levhalara, yüzük üzerine, keten, pamuk veya ipek ve renkli kumaşlar üzerine, mendil üzerine, ceylan ve geyik derisi üzerine, kıymetli bir cisim, mühür cam, kiremit parçası, taş üzerine, kerpice ve en fazla tercih edileni olan kâğıt üzerine yazıldıkları görülmektedir.

²⁶ Eugene Tavenner, *Studies in Magic from Latin Literature*, Columbia University Press, 1916, s. 103.

²⁷ Seyyid Süleyman el-Hüseynî, *Kenzü'l-Havâs ve Keyfiyet-i Celb ve Teshir*, Cemiyet Kütüphanesi, İstanbul 1332, c.I, s. 44; *Kenz.*, c.II, s. 59.

²⁸ *Kenz.*, c.IV, s. 46; *Kenz.*, c.II, s. 98.

²⁹ *Kenz.*, c.II, s. 113; *Kenz.*, c.I, s. 145.

³⁰ Örnek, *a.g.e.*, s. 47.

Muskalar insanın, hayvanın üzerinde taşınması, boyuna asma veya canlı değilse üzerine asma, gömme veya ilişirme, eve, dükkâna, tarlaya, ağaca, kilere, ambara asılması, gömme veya amaca göre bir yere konulması şekillerinde kullanılmışlardır. Ayrıca hazırlanan muskalar başın üzerine, dişin üzerine, parmak, kol, pazu, karın, boyun gibi insanların, çocukların, hayvanların üzerlerine bağlanabilmekte veya buralarda taşınabilmektedir. Mesela formül, muskanın farenin boynuna asılmasını bile önerebilmektedir.³¹ Bunların dışında muska sadece canlı olanlara değil, malda, mülkte bereketin, kârın artması veya aksine zarar verilmesi için de kullanılabilir.

Çoğunlukla insanlar tarafından taşınan belli mekânlara yerleştirilen muskalar, genellikle küçük bir kutu içinde, bir torbada ya da muşambaya sarılarak koltuk altında, omuzda, gömlek içine dikilerek taşınmışlardır.³²

Romalılar da muskaları bezlere ve çeşitli malzemelere sararak saklamışlardır.³³ Filistinliler tarafından ise birçok muska, keten bir bez üzerine Kuran ayetlerinin ve gizemli sözlerin yazılarak küçük bir teneke kutu içine yerleştirilmesi ve bu kutunun bir kuşakla omuz üzerine, çıplak vücuda bağlanmak suretiyle kullanılmıştır. Günümüzde de olduğu gibi çoğunlukla kare, üçgen, silindirik şekillerde katlanılmıştır.³⁴

Muskanın Kullanım Amaçlarına Göre Çeşitleri

Genellikle koruma amaçlı olarak hazırlanan muskalar, amaçlarına göre çeşitli şekillerde ve yöntemlerde hazırlanmışlardır. *Havâs* kitaplarında neredeyse her istek, dilek için ve sayılamayacak kadar çok amaçla hazırlanmış olan muskalar iyi amaçlı ve kötülük amaçlı olanlar şeklinde iki kısma ayrılabilir.

³¹ Kenz., c.IV, s. 160.

³² Örnek, *a.g.e.*, s. 50.

³³ Tavenner, *a.g.e.*, s. 103.

³⁴ Zbinden, *a.g.e.*, s. 55.

İyi Amaçlı Olanlar

Kenzü'l-Havâs'ta iyi amaçlı olarak hazırlanan muska örneklerini, koruma ve güçlendirme amaçlı olanlar şeklinde ayırmak mümkündür. Bu tür muskalarda bir kimseye, bir canlıya veya her hangi bir nesneye zarar verme amacı güdülmemekte fakat hazırlanan örneklere büyüsel unsurların karıştırıldığı dikkati çekmektedir.

1a. Koruma Amaçlı Olanlar

Kitapta verilen muska örnekleri genellikle hastalıkları tedavi veya hastalıklardan korunma amacıyla hazırlanmışlardır. Bunlar daha çok vücutta var olan herhangi bir ağrı ve sızının isabetini engellemede veya tedavisinde kullanılmıştır. Verilen formüllerle hazırlanan muskalar ağrıyan yerlere ilâştirilmiş, asılmış veya insanın bunları üzerinde taşıması istenmiş ve tedavilerin gerçekleşeceğiinden hemen hemen hiç şüphe duyulmamıştır.³⁵

Antik dönemde de amuletler doğüstü tehlikelerden korunmak, tedavi etmek amacıyla hazırlanmışlardır.³⁶ Yılandan, kötü gözden, şeytanlardan, cinlerden gelen tehlikelere karşı amuletler kullanılmıştır.³⁷

Mısırlılar amuleti bedeninin büyü yoluyla korunmasını sağlamak amacıyla kullanmışlar ve her bir amuletin kendine özgü bir anlamının ve işlevinin olduğunu düşünmüşlerdir.³⁸

Eski Romalılar da zehirlenmeye karşı garip işaretlerin yazıldığı muska ve tılsımlar taşımışlardır.³⁹ Koruyucu amuletleri yaygın bir şekilde Greko-Romalılar da kullanmışlardır.⁴⁰

Yahudilikte ise amuletler hastalıkları engellemek ve sağlık için kullanılmışlardır. Kullanılan mistik isimler ve kutsal kitaplardan alıntılar onların kutsallaşmasını sağlamıştır.⁴¹

³⁵ Kenz., c.IV, s. 18.

³⁶ Montgomery, *a.g.e.*, s. 87.

³⁷ Yamauchi, *a.g.m.*, s.196.

³⁸ Dan Burton, David Grandy, *Büyü, Gizem ve Bilim, Batı Uygarlığında Okült, Varlık Yay.*, Çev: Yasemin Tokatlı, İstanbul 2004, s. 37.

³⁹ İnan, *a.g.e.*, s. 43-44.

⁴⁰ Yamauchi, *a.g.m.*, s.198.

Araplarda da gelin odasındaki cinleri kovma duasının yanında hamile bir kadını doğumda koruma adına hazırlanmış olan bir muskanın kullanıldığından bahsedilmektedir.⁴² Muska sadece kötü güçlere, ruhlara karşı değil, insanlar ve hayvanlara karşı da kullanılmıştır. Araplara göre muskalar, kasırğa veya göksel yazı denilen tuhaf karakterli yazılarla yazılmıştır.⁴³ Yılan zehrine, nazara, çeşitli hastalıklara, hummaya, uyurgezerliğe, kulak ağrısına karşı da muskalar hazırlanmıştır.⁴⁴

Kenzü'l-Havâs'ta da sara hastalığı önemsenen ve muskayla tedavisi önerilen hastalıklar arasındadır. Bazen sara ve akıl hastalığı için aynı formüller tavsiye edilmiştir.⁴⁵ Ayrıca sıtma, çiçek hastalığı, veba, taun, kolera gibi salgın hastalıklardan⁴⁶ ve ateşli hastalıklardan korunmak için, ağlayan çocuğu susturmak için, felç, çıban, sivilce gibi rahatsızlar için formüller verilmiştir. Bazense verilen formül için, hastalık ismi verilmeden "tüm hastalıkları veya en ağır hastalıkları eceli gelmemişse iyileştirir"⁴⁷ şeklinde ifadeler kullanılmıştır.

Hastalıkların dışında muskanın koruma aracı olarak kullanılmasının tavsiye edildiği yerler arasında nazardan, zalim bir insan veya yöneticiden korunma, bahçeleri ve evleri zararlı hayvanlardan koruma amacıyla verilen formüller yer almaktadır. Ayrıca savaşa karşı, humma-sıtma, dalak hastalığı, nezle, çiçek, felç, baş, diş, göz, karın ağrısı, boğaz-boyun ağrısı gibi hastalıklara karşı, insanları, hayvanları koruma, silaha karşı, cin şerrinden, sihirinden, ihtilam olmaktan, doğum sonrası ağrıdan, uykuda korkmaktan, kabir azabından korunma amacıyla verilen örnekler de bulunmaktadır.

Kenzü'l-Havâs'ta muskaların hazırlanmasında Esmâü'l-Hüsna'lar, ayetler, büyüsel kare olarak da bilinen vefkler, tılsımlı daireler, harfler, isimler, semboller kullanılmıştır. Kitapta muskayla ilgili fazlaca örnek bulunduğu için her muska çeşidinden üçer örnek verilecek ve örnekler tahlil edilecektir.

⁴¹ Trachtenbarg, *a.g.e.*, s. 143.

⁴² Montgomery, *a.g.e.*, s. 49.

⁴³ İdris Şah, *Doğu Büyüsü*, Çev: Osman Yener, Gizem Yay., İstanbul 1996, 152, s. 232.

⁴⁴ Zbinden, *a.g.e.*, s. 96.

⁴⁵ Kenz, c.IV, s. 94.

⁴⁶ Kenz., c.IV, s. 119.

⁴⁷ Kenz., c.I, s. 188.

Örnek 1: Koruma amaçlı olarak hazırlanmış bir örnekte Allah'ın en büyük adı olan Allah isminin kâğıt üzerine yazılıp, bir cenazenin üzerine konulması durumunda o o cenazenin yani tabutta bulunan kimsenin kabir azabından emin olacağı belirtilmektedir.⁴⁸

Kâğıda yazılarak hazırlanan bu muskayla kişiyi kabir azabından kurtarma amaçlanmaktadır. Bu usûl Mısır'da ölen kimseye öbür dünyada kılavuzluk etmesi için tabuta veya mezara konulan ve muskanın ilk örneklerinden sayılan cenaze amuletlerini anımsatmaktadır. Ancak kitapta görüldüğü gibi ölen her kim olursa olsun kâğıda Allah isminin yazılarak cenazenin yerine konulmasıyla sorgusuzca kişiye cennet kapılarını açacağı kabul edilmektedir.

Örnek 2: Bu örnekte ise, baş ağrısı ne kadar şiddetli olursa olsun, temiz bir kâğıt üzerine, gül suyunda ezilmiş safran ve misk ile (Fatiha Suresi ve Yusuf Suresi 64. ayetinin son kısımları) yazılan *بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ* "Bismillâhirrahmânirrahîm. El hamdü lillâhi Rabbi'l 'alemin (sûre-i şerifini sonuna kadar) Fallahü hayrun hafızan ve nüve erhamurrâhimin." verilen bu ayetler yazılmalı ve sonrasında da,

يا رب رأسى ضرنى	من وجع فيه سكن
انت اللطيف لما تشاء	وانت لو شئت سكن
خلقت عرشا فوق ماء	باسم لطيف قد سكن
فعافنى وداونى	يا من له الريح سكن

وله ما سكن فى الليل و النهار و هو السبع العليم ف ق ج م خ م ت ص {100 دفعه} واسم اعظم خاتمى {100 دفعه} وصلى الله على سيدنا محمد و على آله وصحبه وسلم

<i>Yâ Rabbi re 'si đarreni,</i>	<i>Min vec 'in fıhi sekenün,</i>
<i>Entellatîfü limâ teşâü,</i>	<i>Ve ente lev ši 'te sekene,</i>
<i>Halakte 'arşen fevka mâin,</i>	<i>Bismin latîfin kad sekene,</i>
<i>Fe 'âfeni ve dâveni,</i>	<i>Yâ men lehürriha sekene.</i>

Ve lehü mâ sekene filleyli ve 'n-nehâri ve hüve 's-semî 'ul 'alîmü. Fe, kaf, cim, mîm, hı, mîm, te, sad (yüz defa) ve İsm-i Azam hatemi (yüz defa) ve sallallâhü 'alâ seyyidînâ Muhammedin ve 'alâ âlihi ve sahbîhi ve selleme"

⁴⁸ Kenz., c.I, s. 33.

şeklindeki şiir ve tılsım yazılıp hastanın üzerine iliştirilmelidir. Hazırlanan bu formülle hastanın iyileşeceği belirtilmektedir.⁴⁹

Örnekte görüldüğü gibi baş ağrısını tedavi etmek amacıyla verilen formül Fatiha ve Yusuf Surelerinin bir kısmı alınarak oluşturulan metinle birlikte bir şiir ve bazı kısımları 100'er defa yazılacaktır, şeklinde uyarının bulunduğu bir tılsımdan oluşmakta ve formülün faydası umulmaktadır. Bu metinlerin yazılması için kullanılan malzemenin gülsuyu, misk ve safran gibi cinleri cezbetmede kullanılan güzel kokular olduğu görülmektedir.

Örnek 3: Dalak şişmesinin verdiği ağrıdan kurtulmak isteyen bir kimsenin ise temiz bir kâğıt üzerine verilen metni misk ve safran ile yazarak üzerine asması yeterli görülmüş ve bu uygulamadan sonra o kişinin “Allah’ın izniyle” iyileşeceği söylenilmiştir.⁵⁰ Verilen metin şöyledir:

طلطميش طلطميش بقوش بقوش هيطيظ هيطيظ انشل ايها الطحال من جنب فلان ابن
فلانه بحق الله الواحد القهار الذي على العرش استوى و مدور الفلك الدوار اسكن كما سكن عرش
Taltamîş taltamîş
الرحمن الرحيم وله ما سكن في الليل و النهار و هو السميع العليم
bekûşün bekûşün heytî heytî enşel eyyühel tahallü min cenbi fülânibni fülâne
bihakkillâhil vâhudil kakhârüllezi alel'arşistevâ ve müddeverül felekiddevâri
üskün kemâ sekene arşürrahmânirrahîmi ve lehû mâ sekene filleyli vennehâri ve
hüvessemiû'lalîmü”

Dalak şişmesinin tedavisi amacıyla verilenbu metnin içine, bazı kelime veya isimlerin yerleştirildiği görülmektedir. Büyü metinlerinde olduğu gibi sözlerin ahenkli ve dikkat çekici olması amacıyla metne kafiyeli, gizemli kelimelerle başlanmış ve الطحال tahallü ismine bir hitapla devam edilmiş ve sonuna Enam Suresi 13. ayeti eklenerek bir metin oluşturulmuştur. Buradaki kelimelerin anlamları bilinmemekle birlikte kimlere hitap edildiği de tam olarak anlaşılamamaktadır.

Bu örneklerin dışında kitapta yer alan ve koruma özelliği taşıyan muska örneklerinin içerisinde, hâdim ve melek ismi olarak geçen uydurma kelime ve isimler bulunmaktadır. Onlardan birisi kişinin her dilediğinin yerine gelmesi için verilen bir örnekte kullanılan isim olan “Turfeyâil'dir”.⁵¹ Bir kimsenin dostluğunu ve sevgisini kazanmak içinse Rauf vefkinin kenarına hâdim

⁴⁹ Kenz., c.IV, s. 79.

⁵⁰ Kenz., c.IV, s. 100.

⁵¹ Kenz., c.I, s. 49.

“Eriyâil” ve kişinin isminin yazılması gerekmektedir.⁵² Makam ve mevki kazanmak için Harciyâil,⁵³ rızkın çoğalması için Atyâil,⁵⁴ ve gece rüyada bir çok şeyden haber almak için Feryâil⁵⁵ ismindeki hâdimler kullanılmaktadır. Bu isimleri elde etmenin farklı usulleri bulunmakla birlikte bir usule göre genellikle *ebced* hesaplamaları sonucunda çıkan toplama harf değerleri verilerek sonuna –âil ve –yuş ekleri eklenmekte ve melek veya cin isimleri olduğu söylenen bu isimler bulunmaktadır.⁵⁶

Koruyucu bir işlev gören bu araçların fiziksel etkisinden çok ruhsal etkilerinden söz etmek mümkündür. Korunmayı amaçlayan kimselerin bu nesneleri üzerinde taşımalarının sonucunda taşıyıcılarını bu yolla görülen ya da görülmeyen düşmanların saldırılarına karşı koruduğuna inanılmıştır.

1b. Güçlendirme Amaçlı Olanlar

Genellikle koruma amaçlı olarak yapılan muskaların söz konusu nesneye veya canlıya güç kazandırma amacıyla da hazırlandıkları görülmektedir. Kitapta güçlendirme için kullanılması önerilen muskalar daha çok insanların sevgisini ve saygısını elde etmeyi amaçlamaktadır.

Bir hâkimin, devlet büyüğünün yanına girerken, rızık kapılarının açılması için, bol balık yakalamak, zalimin yanına girerken heybetli görünmek, itibarlı olmak, saygı duyulmak, ömrün mutluluk ve bolluk içinde geçmesi, bekâr veya dul bir kadının evlenmesi, define bulmak ve gideni geri getirmek, sevgi kazanmak ve bir kimsenin dileklerinin olması için, sıtma hastalığı, hamile kalınması, sanatçı ve işçinin eline aldığı her işi başarması için gibi sebeplerle muskalar hazırlanmıştır.

Ayrıca müşterinin artması, gizliliklerin ortaya çıkması, dünya ve ahrette ki ilimleri idrak kuvveti için, ferah ve neşeli olmak için, adaletin ilham edilmesi, ara düzelmesi, çocuğun çabuk yürümesi, makam, rütbe elde edilmesi, çocuğun konuşması, işlerin kolaylaşması için, işten çıkanı geri döndürmek, memuriyet almak gibi problemleri çözmek için örneklere yer verilmiştir.

⁵² Kenz., c.I, s. 156.

⁵³ Kenz., c.I, s. 143.

⁵⁴ Kenz., c.I, s. 165.

⁵⁵ Kenz., c.I, s. 97.

⁵⁶ Bülent Kısa, *Havâss'ın Derinlikleri, Açıklanamayan Yönleriyle İslâmî Büyü, Vefkler, Esmâül Hüsnâ*, II. Kitap, y.y., t.y., s. 40-42.

Bununla birlikte gözden saklanmak (görünmez olmak) için, erkek çocuğun olması, tutuklunun kurtarılması, ölmüş bir kimsenin rüyada görmesi, hırsızın bulunması, çocuğu olmayanın çocuğunun olması için, uykusu ağır olanın uykusunun hafifletilmesi gibi amaçlarla da güçlendirme muskaları hazırlanmış ve söz konusu problemlerin üstesinden gelinmeye çalışılmıştır. Her muska çeşidiyle ilgili Kenzü'l-Havas'tan seçeceğimiz üçer örneğe yer verilerek, örnekler tahlil edilmeye çalışılacaktır.

Örnek 1: Bir örnekte verilen *ism-i âzam* dairesi, gül suyunda eritilmiş misk ve safran ile beyaz ipek kumaş üzerine yazılıp, güzel kokulu bir şeyle tütsülenmeli ve verilen dua okunmalıdır. Devlet büyüklerinin yanına girecek kimsenin hazırlanan kumaş yanında bulundurulursa karşısındakine heybetli ve sevimli görünecek ve onlara isteklerini kabul ettirecektir.⁵⁷ Okunacak dua şudur:

(...) ان تسخرلى ملائكتك الكرام خدام هذه الاسماء اللهم سخرلى كسفيانيل و درديبانيل و شمخبانيل و طوطيانيل و روقيانيل و سمعيانيل و طغيانيل و جبرائيل و ميكائيل و سمسمانيل و حرفيانيل اجبوا ايتهما الملوك و الرؤساء (...) اسئلك ان تسخرلى هذه الارواح و ان يأتونى فى نومى اويقظنى انك على كل شىء قدير يا الله يا الله يا الله " *en teshareîlîmelâikete-kel kirâme ve huddâme hazihil esmâi Allahümme sahhirîlî kesfiyâîle ve derdebaîle mevşemhiyâîle ve tavyâyîle ve revkayâyîle ve semiyâyîle ve tağyâyîle ve cebrâyîle ve mikâyîle ve semsemâyîle ve harfeyâyîle eciybü eyyetühel mülûke verrüesâü(...)* eselûke en tashurelî hazihil ervâha ve en ye'tûni fî nevmî ev yakazanî inneke 'alâ külli şeyin kadîrîn. Yâ Allah, yâ Allah yâ Allah. (...)bu ismin hâdimi olan meleğini emrime ver. Allah'ım Kesfiyâil'i, Derdebâil'i, Şemhiyâil'i, Tûtiyâil'i, Rukiyâil'i, Sem'iyâil'i, Tağyâil'i, Cebrâil'i, Mikâil'i, Semsemâil'i ve Harfiyâil'i, emrime ver. İcabet edin ey krallar, reisler (cin) ve ihtiyaçlarımı yerine getirmede Allah Allah Allah büyük isminin hakkı için bana yardım edin (...) denilmekte ve daha sonra da ruhları emrime ver (...) sen her şeye kâdirsin ey Allah ey Allah ey Allah diye dua olduğu söylenen metin sonlandırılmaktadır.

Verilen formülde açık bir şekilde bir cinin kişinin emrine verilmesi isteğinin dile getirildiği görülmektedir. Dua metni içerisinde cin reislerinden bahsedilmektedir. El-Hüseyni kitabındaki başka örneklerde reislerle cin krallarını kastetmektedir.⁵⁸

Büyüsel uygulamanın amacına uygun seçilen tütsülerde amel hayr için olursa güzel kokulu tütsüler yakılmış; amelin şer için olduğu durumlarda ise

⁵⁷ Kenz., c.I, s. 45-46.

⁵⁸ Kenz., c.III, s. 78-89.

kötü kokulu tütsüler tercih edilmiştir.⁵⁹ Burada da hoş kokuları seven cinlerin⁶⁰ güzel kokular saçtığı bilinen günlük tütsüsüyle bulunan ortama davet edilme isteği görülmektedir.

Kadim kültürlerde de kutsal varlıklara kurban olarak sunulan şeyler; kesmek, yakmak veya kısmen kanını akıtmak şeklinde bir canlı olabileceği gibi yiyecek, içecek, bitki, tahıl, tütsü, süs ve mücevherat gibi şeyler de olabilmektedir.⁶¹ Burada tütsünün Babil'deki gibi bir kurban olarak sunulduğunu görmekteyiz.

Kitapta bir devlet büyüünün, hâkimin ve düşmanın karşısına çıkarken bu kimselere daha heybetli görünme ve onların saygısını kazanma ve itibar elde etme gayretinin önemli olduğu, el-Hüseyni'nin bu konulara oldukça önem verdiği de dikkat çekmektedir.⁶²

Muskanın yazılması için seçilen ipek kumaşın rengi, formülün kötülük yapma amacıyla hazırlanmamış olmasından dolayı beyaz olarak tercih edilmiştir. Çin'de de muskanın yapılacağı maddenin rengine dikkat edilmiş ve formüller sarı, kırmızı renkli kâğıtlara yazılmış, mürekkepler siyah veya kırmızı olarak seçilmiştir. Hazırlanan muskalar kapı eşiğine, yatak odasındaki perdenin üstüne veya saçların arasına sıkıştırılmıştır. Kimi zaman da muska yakılarak külleri çayla veya suyla karıştırılmış ve içilerek bedene etki etmesi amaçlanmıştır.⁶³

Örnek 2: Kısmetinin bağlı olduğu düşünülen ve evlenme çağı geçmekte olan bir kimsenin evlenmesini kolaylaştırmak için hazırlanan formülde temiz bir kâğıda, verilen metin yazılmalı ve o kişi hazırlanan bu nüshayı sağ pazusunda taşımalıdır. Yakın bir zaman içinde o kimseyle evlenmeyi isteyen insanlar çıkacaktır, denilmektedir.⁶⁴ Verilen metin şöyledir:

⁵⁹ İdris Çelebi, *Usûlül Bast fî Sirril Evfak vel Havâs*, (y.y.), 2004, s. 59.

⁶⁰ Zbinden, *a.g.e.*, s. 73.

⁶¹ Şinasi Gündüz, "Eski Harran'da Sihir ve Büyü Ritüeli Olarak Kurban", *Milel ve Nihal, İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, c. 2, sayı 1, Aralık 2004, s. 6.

⁶² Kenz, c.I, s. 51; Kenz., c.I, s. 45-46.

⁶³ Justus Doalittle, *Social Life of the Chinese*, New York 1865, V. II, s. 340.

⁶⁴ Kenz., c.II, s. 211.

تهش تهش تهش كهل كهل مارش مارش يارش يارش سروش سروش هوش
هوش نوش نوش نواش نواش نهراش نهراش انحلت عقدة فلانة بنت فلانة و رغب في خطبتها
كل من رآها بحق هذه الاسماء العظيمة و با لف الف لا حولا ولا قوة الا بالله العلي العظيم و صلى
الله على سيدنا محمد و على آله و صحبه و سلم
(Tehiş, tehiş, tehiş, tehiş, kehil, kehil,
mâriş, mâriş, yâriş, yâriş, surûş, surûş, hûş, hûş, nûş, nûş, nevâş, nevâş, nehvâş,
nehvâş, nehrâş nehrâş inhallet 'ukdetü falân binti falâne ve rağibe fi hutbetihâ
külli men râha bi hakkı hazîhi'lesmâül 'azîmete ve bi elfi elfin lâ havle velâ
kuvvete illâ billâhil 'aliyyil 'azîmi ve sallallâhü alâ seyyidinâ Muhammedin ve
alâ âlihi ve sahbîhi ve sellem).

Uygulamanın sonunda kısmeti bağlı olan kızın kısmetinin açılacağı ve yakın bir zamanda onun taliplisinin çıkacağı umulmaktadır. Burada muskadan beklenen şey, söz konusu kimsenin kolunda bulunduğu sürece muskanın karşı cinsi çekecek bir güç yayması veya koluna bağlayan kimseye, karşı tarafı etkileyecek bir çekicilik gücü kazandırmasıdır. Formülde kişinin muskayı üzerinde taşımasıyla olduğundan daha sevimli daha beğenilen bir kimse olarak görülmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Bunun yanında sevgi, evlilik ve karı-kocayla ilgili meselelerde verilen muskaların amacının ilişkileri güçlendirmeğe yönelik olduğu görülmektedir. Bekâr insanlar ya da dul olup evlenmek isteyen kimseler için de bu usul kullanılmakta ve evlenecek kimselerin karşıdakilerin beğenilerini kazanmaları için hazırlanan muskayı yanlarında taşımaları istenmektedir.⁶⁵

Verilen metinde geçen kelimelerin anlamları bilinmemekle birlikte tekrarlar, kafiye uyumuna, okurken ses ahenginin olmasına dikkat edilmektedir. Metnin ortalarında kişinin isminin yazılacağı bir yer bulunmakta ve sonraki cümleler bu kimseyi her görenin nişanlanmak istemesini ve baştaki isimlerin hakkı için bunun yerine getirilmesini isteyen cümlelerle devam etmektedir. Metnin sonunda ise Peygamberimize salat ve selamlar bulunmaktadır.

Şirinlik ve sevgi kazanma veya bir eş bulma amacıyla hazırlanan bu tür uygulamalar, insanlar tarafından ve insanın fitratında var olan sevilme duygularını kullanmayı amaçlayan usullerdir. Antik Yunanlılar tarafından aşk büyüsü için gömülmüş muskalara ve arenalardaki gösterilerde rakiplerine karşı üstünlük sağlamak amacıyla hazırlanmış muska kalıntılarına rastlanmıştır.⁶⁶

⁶⁵ Kenz., c.II, s. 214.

⁶⁶ Montgomery, a.g.e., s. 44.

Örnek3: Karı kocanın veya birbirine düşman iki kimsenin aralarını bularak barıştırmak amaçlanırsa veya aralarında sevgi ve dostluk kurulmak istenirse, Cuma günü hatip minberde olduğu sırada verilen metnin yazılması ve okunması, sonra da bu kâğıdın öd ağacı ve sakız ile tütsülenmesi gerekmektedir. Karı-kocanın barışması için ikisinin birlikte baş koydukları bir yastığın içine bu kâğıdın konulması gerekmektedir. Aralarının düzelmesi istenilen kimselerden ise sadece birinin bu kâğıdı üzerinde taşınması aradaki kırgınlığı, düşmanlığı giderecek, sevgi ve dostluğu sağlayacaktır.⁶⁷ Verilen metin şöyledir:

توكلو يا خدام هذه الاسماء بالقاء الحبة و المودة بين فلان بن فلان و فلان بنت فلانه
Tevekkeliü yâ hüddâmü hâzihil esmâe bilkâil mahabbeti
velmeveddeti beyne fülân ibni fülâne ve fülâne binti fülânehü bihakki hâzihil
esmâü 'aleyküim.

٩١١١١١١١١١٩٦١١١١١٨٩١٩٤١١٥١١٧٦١١١٨٣٩١

٩١٤١٣٣٧٣٧٣١٥٨٥٩٤٣٦١

٥٠٥٥٥٤٨

يا مؤلف القلوب الف بين فلان بن فلانه و فلان بنت فلانه (...) يا خدام هذا اليوم و هذه الساعة بجذب المتباغضين الى المحبة بحق هذه الاسماء بحق أيوش أيوش بدوح حب ودود حب يا بدوح الق المحبة بعد البغضة و الالفة بعد الفرقة اهيا شراها ادوناى اصباوت آل شداى و انه "Ya müellifel kulûbi ellif beyne fülân ibni fülâne ve fülân binti fülâne ya hüddâmü hazelyevme ve hazihissâate bicezbil mütebağûdîne ilel mahabbeti bihakki hazihil esmâi bihakki eyuşin eyuşin bedûhin hubbû vedûdin hubbin yâ bedûhum elki el-mahabbete ba'del buğdati vel ülfeti ba'del firkati ehyâ şerâhiya edûnâyin asbâvutin elin şedâyin ve innehü lekasemün lev ta'lemüne azîmün heyel vehâül 'aceliüssâatü."

Verilen metin içerisinde Esmâü'l-Hüsnâ'lar ve tılsımlar, ne ve kim olduğu bilinmeyen isimler, ilah isimleri yer almaktadır. Metne (falan) kimseyle (falan) kimsenin aralarında muhabbetin oluşmasını isteyen ve hâdimin (metafizik gücün) kendi emrine verilmesini isteyen cümleyle başlanmaktadır.

⁶⁷ Kenz., c.IV, s. 20-21.

Dua olarak verilen metinde öncelikle bu esmânın hâdimine bir hitap söz konusudur. Daha sonra harflerden oluşan bir tılsım bulunmakta ve sonraki cümlelerde günün ve saatin hâdimine (metafizik gücüne) hitap yer almaktadır. Sonrasında ise Yahudi tanrısı olan Adonay ve Şaday'ın da isimleri dua da yer almaktadır.

Adonai, Tevrat'ta kimi yerlerde tanrı Yehova'ya verilen isimdir ve Yahudi tanrısının kötü sıfatına işaret ettiği söylenmektedir.⁶⁸ Adonis ve Adoni "Rab" anlamına gelmektedir ve önceleri Güneş için kullanılmış sonraları ise Yahudiler tarafından Tanrı'nın ekzoterik bir ismi olarak kullanılmaya başlanmıştır.⁶⁹ Yahve ismini suistimal etmemek amacıyla daha sonra Adonay olmuş, sonra da Yehova olarak okunmuştur.⁷⁰ El Şaddai ise "yeterlinin ötesinde olan Tanrı" demektir ve Tanrı'nın isimlerinden biridir.⁷¹

Sonraki cümlelerde *بِحَقِّ أَيُّوشِ أَيُّوشِ بَدُوحِ* gibi isimlerin hakkı için muhabbet istenmektedir. Metin bu işin acilen yerine getirilmesini isteyen kalıp cümleyle sonlandırılmaktadır.

Örnekte ara düzeltmek ve muhabbetin artması için seçilen günün, Cuma olduğu görülmektedir. Cuma, Venüs gezegeninin günü olup, Roma'da güzellik ve aşk tanrıçasıdır.⁷² Mezopotamya'da tanrıça İştâr olan Venüs, Yunanlılarda Afrodit'tir.⁷³ Sabiilerde ise Dlibat'tır.⁷⁴ Bu bilgilerden yola çıkarak bu formül için seçilen günün tesadüfi olmadığı ortaya çıkmaktadır. Formül aşk tanrıçasının gününde yapılarak yardımı beklenmektedir. Birçok örnekte amacın ve günün gezegen tanrısının özelliğinin uygululuğuna dikkat edilmiştir.

⁶⁸ Esat Korkmaz, *Şeytan Tasarım Terimleri Sözlüğü*, Anahtar Kitaplar Yayınevi, İstanbul 2006, s. 55.

⁶⁹ Manly P. Hall, *Tüm Çağların Gizli Öğretileri*, Ter: Murat Sağlam, Mitra Yayınları, İstanbul 2008, s. 87.

⁷⁰ Annemarie Schimmel, *Dinler Tarihi*, Kırkambar Kitaplığı, İstanbul, 2007, s. 255.

⁷¹ Jerry Lynn Taylor, *Işık Habercileri*, Çev: Jale Gizer Gürsoy, Akaşa Yay., İstanbul 1995, s. 39.

⁷² Schimmel, *a.g.e.*, s. 254.

⁷³ Lester J. Mess, "Astrology and Judaism in Late Antiquity", *PhD. Thesis, Miami University*, Oxford, Ohio 1990, s. 86-90.

⁷⁴ Edwin Yamuchi, "Mandaean Incantation Texts," *PhD. Thesis*, Brandeis University, April 1964, s. 340.

Buradaki örnekte amaç, hazırlanan muskanın kişinin üzerinde taşınarak, hangi konuda muska hazırlanmışsa o konuda ısrarlı olduğunu göstermek ve onun sağladığı manevi güçle istenilene ulaşabilmektir. Başvurulan mercii genellikle Allah olmakta ve kişi muskanın gücünden faydalanarak Allah'ı etkilemeye çalışmaktadır. Bazen de merciiin karıştığı veya değiştiği görülmektedir. Oysaki Allah'la insan arasına girecek araçlar İslam'da reddedilmiştir.⁷⁵

Kitapta bu örneklerin dışında müşterinin artması, düşmanlara ve zalime karşı üstünlük sağlanması, ev yapmak, kısmet açmak, evlilik, karı-kocayı barıştırmak ve saygı için, cinsel ilişkilerde, kolay doğumda, dileklerin gerçekleşmesinde, çocuk düşüren için, bir kimseye üstün gelmek, gizlilikleri göstermek, ahiret-dünya ilimlerini anlamak, rüyada görmek, itaat ve insanların sevgisini elde etme amacıyla hazırlanan muska örnekleri yer almıştır.

Ayrıca çocuğun çabuk yürümesi, çabuk konuşması ve ağlamaması için, çocuğu olmayanlar için, makam-rütbe, bolluk-bereket, görünmezlik için, erkek çocuk doğurma, hırsız rüyada görmek, malın kolay satılması gibi isteklerle yapılmış olan muska örneklerinde asıldığı yere, insana ve herhangi bir canlıya güç katarak o işin olmasını sağlamak amacı gözetilmiş ve bu amaçla güçlendirme muskaları hazırlanmıştır.

Kötü Amaçlı Olanlar

Muskaların korunma amacıyla özellikle de hastalıklardan korunmak için hazırlandıkları düşünülse de, zarar vermek, kötülük yapmak amacıyla da hazırlanan muska örnekleri vardır.

Muskayla, büyüde olduğu gibi tanrıyı bir takım şeylere zorlama amaçlanmaktadır.⁷⁶ Benzer şekilde kötü amaçlı olarak hazırlanan muska

⁷⁵ Zümer 39/3; Ra'd 13/4; Fâtır 35/14.

⁷⁶ Leslie Cornelius Cox, "The Artistic Use of the Love Charm, in Greek and Latin Literature", *Submitted to the Board of University Studies of the Johns Hopkins University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy*, 1917, s. 5.

örneklerini Bizans sonrası dönemde hâmile kadının ölü çocuk doğurması ve evli bir çiftin boşanmasına neden olmak için hazırlanan örneklerde de görmekteyiz.⁷⁷

Kenzü'l-Havâs'ta kötülük yapmak amacıyla hazırlanan muska örnekleri arasında bir kalenin, hisar ve evin harap olması, bir kimseyi bir yerden çıkarmak, yer değiştirmesini temin etmek, ara bozmak, zâlimin evini yıkmak, ruh çağırarak, bir kimseyi kahretmek, kalpleri birleştirmeye zorlamak, dil bağlamak, zalimi yok etmek, bir kimseyi uykuda konuşurmak, bahçenin meyvelerini dökmek, insanların sağlığını bozmak, gözleri hasta etmek, ürünün bozulmasını sağlamak, düşmanı zarara sokmak, ticareti bozmak, yavaş yavaş öldürmek, cin yakmak, sihir bozmak, boyun eğdirmek gibi amaçlarla hazırlanmış olanları da bulunmaktadır.

Örnek 1: *Kenzü'l-Havâs* kitabında el-Hüseyini'nin ruh çağırma ve ruhu kendine hüddâm etmek isteyenler için verdiği formülde bir kimse, verilen Latif vefkini kâğıda yazarak üzerinde bulunduğu halde تنها bir yere çekilmeli ve kıbleye dönerek 16641 defa yâ Latif ismini zikretmeli ve istenilen duayı okumalıdır.⁷⁸

Duanın içerisinde 8 adet (3 defa) şekilde yazan ve üçer kez tekrarlanması istenilen yerler, mukatta harflerinin harf olarak okunduğu şekilde ك harfinin (كاف) gibi ve kelime olarak (كهيصص) gibi yazılma şekilleri bulunmaktadır. Ayrıca duanın içerisinde ...يا شيخ شماخ العلى... *şeyhın şemâhül alî* gibi isimler yer almaktadır. Bunların dışında سخرلى خادم هذا الاسم يفعل ... *sahherlî hâdimi hazel ismi yef'al bî* şeklinde Latif isminin hâdimini emrime ver ve benim için istediğimi (istenilen murad söylenmektedir) yapsın şeklinde ifadeler dikkati çekmektedir.

Bu tür örneklerde muska hazırlanırken vefklere de yer verilmiştir. Genellikle koruma amacıyla hazırlanan vefkler muskada da çoğu zaman aynı görevi üstlenmiştir. Hazırlanan vefkler çeşitli amaçlar için bir muska gibi takılmış,⁷⁹ koruyuculuk ve bereket getirmesi için evlere, bahçelere, boyunlara asılmış veya her çeşit negatif arzular için, sihir/büyü için kullanılmıştır.⁸⁰

⁷⁷ J. C. B. Petropoulos, *Greek Magic, Ancient, Medieval and Modern*, Routledge, London and New York, 2008, s. 100.

⁷⁸ *Kenz.*, c.I, s. 88.

⁷⁹ *Kenz.*, c.IV, s. 82; *Kenz.*, c.IV, s. 141.

⁸⁰ Raymond Buckland, *İşaretler, Semboller ve Alametler (Maji ve Ruhsal Semboller Rehberi)*, Çev: Derya Engin, Kozmik Kitaplar, İstanbul 2005, s. 62; *Kenz.*, c.I, 171.

Özellikle tılsımların yapımında sihirli kareler olarak görülen vefklere büyücüler tarafından sıklıkla yer verilmiştir.

Formül açık bir şekilde ruh çağırma ve ruhu kendine hâdim yapma amacı taşımakta, insanlara cin davetini öğretmektedir.

Zikir için verilen 16641 sayısının ise Latîf isminin ebced değeri olan 129'un ($129 \times 129 = 16641$) karesi alınarak bulunan Ebced-i Kebîr⁸¹ sayısı olduğu anlaşılmaktadır. El-Hüseyini, esmânın ebced toplamını alarak zikir sayısı olarak verme usulüne kitapta fazlaca yer vermiştir.

Örnek 2: Bu örnekte ise bir düşmanı zarara sokmak, ticaretini ve kârını bozmak istenirse, Asr Suresi üzeri siyahlanmış kurşun bir levha üzerine Cumartesi günü Zuhâl yıldızının saatinde yazılarak, istenilen bir yere konulmalıdır. Böylece, konulan yerde bereket kalmayacak, bütün alış-veriş duracaktır. Bu levha hangi eve, hangi dükkâna konulursa konulsun aynı etkiyi yapacağı söylenmektedir.⁸²

Örnekte formülün hazırlanma zamanı için Zuhâl/Satürn'ün şerefli vakitleri seçilmiş; amaç da düşmanı zarara sokmak, ticaretini ve kârını bozmak şeklinde belirlenmiştir. Çünkü Zuhâl tarihsel olarak kötü bir gezegen olarak algılanmıştır. İnsanların umutlarını kırmayla meşgul olan, ölümü getiren, başarısızlığı, yıkımı, sefaleti ve genellikle hüznü getiren bir gezegen⁸³ olarak kabul edilmektedir. Ona "büyük talihsizlik" adı verilmiştir.⁸⁴ Satürn sık sık Ninurta, savaş ve av tanrısıyla ilişkilendirilir. Sümer tanrısı Ninurta'nın görevi başlangıçta tarım ve verimlilikle ilgili iken daha sonraları ona savaş ve kahramanlık fiilleri de isnat edilmiştir.⁸⁵ Ayrıca, Zuhâl gezegeninin hastalık, yıkım,⁸⁶ ölüm,⁸⁷ nefret,⁸⁸ gibi kötülükleri getirdiğine inanılmıştır.

⁸¹ Havâs ilminde Hesab-ı Kebîr'de denilen bu usul, bulunan ebced sayı değerinin kendisiyle çarpımının sonucunda elde edilmektedir. (Bilgi için Bkz: Kenz., c.I, s. 80).

⁸² Kenz., c.II, s. 53.

⁸³ Richard Cavendish, *The Black Arts*, Pan Books, London 1967, s. 211.

⁸⁴ Enn Kasak-Raul Veede, "Understanding Planets in Ancient Mesopotamia", *Electronic Journal of Folklore*, Vol. 16, Tartu 2001, pp. 7-33, s. 18-19.

⁸⁵ Kasak-Veede, *a.g.m.*, s. 26.

⁸⁶ S. Liddell MacGregor Mathers, *The Greater Key of Solomon*, Emperor Norton Books, Ohio, 1999, s. 13-14; Aryeh Kaplan, *Sefer Yetzirah, The Book of Creation*, Samuel Weiser, York Beach Maine, 1997, s. 180.

Babillilere göre Cumartesi gününü yöneten tanrı Ninurta'dır.⁸⁹ Formülün Ninurta'nın günü olan Cumartesi gününde yazılması istenmektedir. Burada Babil inancı kalıntılarının günümüze kadar ulaştığı görülmektedir.

Örnek 3: Zorba ve zalim olduğuna inanılan bir kimsenin cezalandırılması amacıyla hazırlanmış olan formülde ise, Neml Suresi bir kâğıda yazılarak kâğıdın üzerine 306 defa yâ Kahhar ismi okunmalıdır. Hazırlanan kâğıdın zalim ve zorba kimselerin evine konulması durumunda evin yıkılacağı ve sahibinin de öleceği belirtilmektedir.⁹⁰ Başka bir örnekte ise yine Neml Suresi yazılmakta ve Nahl Suresi de aynı şekilde bir kâğıda yazılarak hak ettiğine inanılan kimsenin bahçesine asılmakta ve o bahçedeki ağaçların meyvelerinin dökülmesi amaçlanmaktadır.⁹¹

Kötülük yapma düşüncesiyle hazırlanmış bu örnekte Neml ve Nahl Sureleri kullanılmıştır. Uygulamanın sonunda evin sahibinin de öleceği belirtilmekte ve formülde bir insanı büyü ile öldürme yöntemi anlatılmaktadır.

Bu formüle göre 306 olarak verilen zikir sayısı ise Kahhar isminin ebced toplamı olan $100+5+1+200=306$ sayıdır. Burada kullanılan isim "isyankârları kahreden"⁹² anlamına gelen Kahhar isimdir. Formülün amacına uygun esmâ seçilmiştir.

Örneklerde görüldüğü gibi bir kimse istediği bir insanın sevgisini kazanmak için hazırladığı muskayı, karşısındakini ayırmak için de kullanabilmektedir. Çocuğu olmayana çocuğu olması için hazırlanan bir formül, bir başkası için çocuğun ölümünü istemek adına hazırlanabilmektedir. Bu işlemlerle uğraşan insanların bunu yapmasını engelleyecek herhangi bir kural veya bir ilke, yasak vs. bulunmamaktadır. Hazırlanan nüsha ya gizlice kişinin üzerine

⁸⁷ Mathers, *a.g.e.*, s. 13-14; John Michael Greer, *Circles of Power Ritual Magic in the Western Tradition*, Llewellyn Publications, St.Paul, Minnesota, USA 1997, s. 122; Colin D. Campbell, *The Magic Seal of John Dee*, The Sigillum Dei Aemeth, The Teitan Press, 2009, s. 2.

⁸⁸ Mathers, *a.g.e.*, s. 13-14.

⁸⁹ Ekrem Sarıncıoğlu, *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*, Fakülte Kitabevi, Isparta 2008, s. 25-26.

⁹⁰ Kenz., c.II, s. 104.

⁹¹ Kenz., c.II, s. 103.

⁹² *İlmihal I, İman ve İbadetler*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2004, s. s. 86.

takılacak, ya da amaca göre bahçesine, evine veya iş yerine gizlice konacak veya asılacaktır. Örnekler muskaların sadece iyi amaçlarla değil, kötü niyetle, zarar vermek amacıyla da kullanılabileceğini göstermektedir.

Sonuç

Muskaların yer aldığı büyüsel uygulamalarda büyü alfabeleri veya semboller, hazırlanan nesneye güç katması amacıyla kullanılmış, *Kenzü'l-Havâs*'ta ise benzer görevler için âyetlerin, esmâların, vefklerin, şiirlerin ve çeşitli dini unsurların kullanımına yer verilmiştir. Muskaların üzerindeki yazılar muskaya ne kadar güç verirse o tılsımın da işlevinin artacağı düşünülmüştür.

Kitapta pasif büyü örneği olan muskaların kullanılması ve hazırlanması sırasında verilen metinlere açık bir şekilde büyü unsurlarının, cin kralları isimlerinin, Yahudi tanrısının isimlerinin, anlamı ve ne oldukları bilinmeyen kelimelerin, isimlerin eklendiği ve yapılan dualar sırasında duanın muhatabının gizlendiği ortaya çıkmaktadır. Bu karışıklık ise insanları örtülü olarak eski dönem tanrılarına yönlendirmektedir.

Metnin içeriğinde Kuran'dan ayetler bulunmakta, besmele ile birlikte Esmâü'l-Hüsna'lara da yer verilmekte, hatta içerisine kaside, şiir cümleleri yazılarak yardım beklenilmektedir. Bazen de muskanın ortasına "vefk"denilen bir kare çizilerek etrafına bazı harfler ve isimler eklenerek, bunların etrafına ne anlama geldiği bilinmeyen semboller ve şifreli yazılar veya uydurma formülle ortaya çıkan melek isimleri yazılmaktadır.

Değişmeden gelen bazı formüllerde ise eski dönem tanrı isimlerinin yerini İslami geleneklerde Allah'ın isimleri, diğer kültürlerde ise o toplumun inandıkları tanrının isimleri veya onu sembolize eden isimler almaktadır. Allah'ın isimlerinin kullanıldığı uygulamalarda genellikle Allah'ı etkileme, zorlama söz konusu iken, ne anlama geldiği bilinmeyen bazı kelimelerle, cinlere ve onların yardımcılara hükmetme amaçlanmış olmaktadır.

Muskaların yapımında zamanın ve astrolojinin önemli olmasından dolayı, gezegenlerin uygun saatlerinin seçilmesine dikkat edilmiş fakat bunlarla eski dönem gezegen tanrılarına bir tazimin ortaya çıktığı gözlerden kaçırılmıştır. Bu ve bunun gibi daha birçok örnek bu tür kitapların incelenerek tahlil edilmesini gerekli kılmaktadır.

KAYNAKÇA

AKINCI, Ahmet. *Kabala, Sınırsız Yolculuk*, Dharma, İstanbul 2005.

BUCKLAND, Raymond. *İşaretler, Semboller ve Alametler (Maji ve Ruhsal Semboller Rehberi)*, Çev: Derya Engin, Kozmik Kitaplar, İstanbul 2005.

BURTON, Dan.- Grandy, David. *Büyü, Gizem ve Bilim, Batı Uygarlığında Okült*, Varlık Yay., Çev: Yasemin Tokatlı, İstanbul 2004.

CAVENDISH, Richard. *The Black Arts*, Pan Books, London 1967.

COLIN D. Campbell. *The Magic Seal of John Dee*, The Sigillum Dei Aemeth, The Teitan Press, 2009.

COX, Leslie Cornelius. "The Artistic Use of the Love Charm, in Greek and Latin Literature", *PhD. Thesis, Johns Hopkins University* 1917.

ÇAKAR, Yusuf. *Gizli İlimler*, Yedirenk, İstanbul 2005.

ÇELEBİ, İdris. *Usûlül Bast fi Sirril Evfak vel Havâs*, (y.y.), 2004.

DEVELLİOĞLU, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2003.

.....*Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Doğu Matbaası, Ankara 1978.

DOALITTLE, Justus. *Social Life of the Chinese*, New York 1865, Vol.II.

GELLER, Jay. "Fetishism" *Encyclopedia of Religion*, Editör: Lindsay Jones, USA 2005, Vol.V.

GREER, John Michael. *Circles of Power Ritual Magic in the Western Tradition*, Llewellyn Publications, St. Paul, Minnesota, USA 1997.

GÜNDÜZ, Şinasi. "Eski Harran'da Sihir ve Büyü Ritüeli Olarak Kurban", *Milel ve Nihal, İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* sayı 1, Aralık 2004, C. 2.

GÜNDÜZ, Şinasi. *Din ve İnanç Sözlüğü*, Vadi Vadi Yayınları, Ankara 1998.

HALL, Manly. P. *Tüm Çağların Gizli Öğretileri*, Mitra Yayınları, Ter: Murat Sağlam, İstanbul 2008.

EL-HÜSEYNÎ, Sevvid Süleyman. *Kenzü'l-Havâs ve Keyfiyet-i Celb ve Teshir*, Cemiyet Kütüphanesi, İstanbul 1332.

İBN MANZUR, Ebü'l-Fazl Muhammed b. Mükerrrem b. Ali el-Ensârî, *Lisanü'l-Arab*, "Sihir" Md., Dasü's-Sadır, Beyrut, 1979, C.4.

- İlmihal I, *İman ve İbadetler*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2004.
- İlyas Çelebi, “Muska” Mad., *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 2006, C.31.
- İNAN, Abdülkadir. *Hurafeler ve Menşeleri*, DİB Yayınları, Ankara 1968.
- KAPLAN, Aryeh. *Sefer Yetzirah, The Book of Creation*, Samuel Weiser, York Beach Maine, 1997.
- KASAK, Enn- Veede, Raul. “Understanding Planets in Ancient Mesopotamia,” *Electronic Journal of Folklore*, Tartu 2001, pp. 7-33, Vol. 16.
- KISA, Bülent. *Havâss'ın Derinlikleri, Açıklanamayan Yönleriyle İslâmî Büyü, Vefkler, Esmâül Hüsnâ*, II. Kitap, y.y., t.y.
- KORKMAZ, Esat. *Şeytan Tasarım Terimleri Sözlüğü*, Anahtar Kitaplar Yayınevi, İstanbul 2006.
- DEMİRCİ, Kürşat. “Muska” Mad., *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 2006. C.31.
- LİMMER, Abigail Susan. *The Social Functions and Ritual Significance of Jewelry in the Iron Age II Southern Levant*, by P.H.d, The University of Arizona, USA, 2007.
- MATHERS, Mac Gregor. S. L. *The Greater Key of Solomon*, Emperor Norton Books, Cincinnati, Ohio, 1999.
- MESS, Lester J. “Astrology and Judaism in Late Antiquity,” *PhD. Thesis, Miami University*, Oxford, Ohio 1990.
- HOWES, Michael. *Amulets*, St. Martin's Press, Newyork 1976.
- MONTGOMERY, James A. *Aramaic Incantation Texts from Nippur*, Published by the University Museum, Philadelphia 1913.
- ÖNSÖZ, Ayşegül-Gürbüz, Metin Enginer. *Elementerfiş, Anadolu'da Büyü ve İnanışlar*, Proje Koordinatörü: Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2003.
- ÖRNEK, Sedak Veyis. *Sivas ve Çevresinde Hayatın Çeşitli Safhalarıyla İlgili Batıl İnançların ve Büyüsel İşlemlerin Etnolojik Tetkiki*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1966.
- ÖZKARSLI, Şirin Yılmaz. *Türk Kültüründe Tılsımlı Objeler*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 2000.
- PETROPOULOS, J. C. B. *Greek Magic, Ancient, Medieval and Modern*, Routledge, London and New York, 2008.

- SARIKÇIOĞLU, Ekrem. *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*, Fakülte Kitabevi, Isparta 2008.
- SCHIMMEL, Annemarie. *Dinler Tarihi*, Kırkambar Kitaplığı, İstanbul, 2007
- ŞAH, İdris. *Doğu Büyüsü*, Çev: Osman Yener, Gizem Yay., İstanbul 1996.
- TAVENNER, Eugene. *Studies in Magic from Latin Literature*, Columbia University Press, 1916.
- TAYLOR, Jerry Lynn. *Işık Habercileri*, Çev: Jale Gizer Gürsoy, Akaşa Yay., İstanbul 1995.
- TEZ, Zeki. *Gizli İlimler Serüveni Büyüden Simyaya, Astrolojiden Fala Kara Sanatlar*, Hayykitap, İstanbul 2011.
- TRACHTENBARG, Joshua. *Jewish Magic and Superstition (A Study in Folk Religion)*, A Temple Book, New York 1979.
- ULLMANN, Manfred. *İslâm Açısından Sihir, İslâm Kültür Tarihinde Maji*, Çev: Yusuf Özbek, İz Yayınları, İstanbul 1994.
- WERNER, Helmut. *Ezoterik Sözlük*, Çev: Bülent Atatanır, Murat Batmankaya, Derya Demirbaş, Uğur Önver, Omega Yayınları, İstanbul, 2005.
- YAMAUCHI, Edwin M. "Magic in the Biblical World," *Tyndale Bulletin* 34 (1983), pp. 169-200.
- "Mandaean Incantation Texts", *PhD. Thesis*, Brandeis University, April 1964.
- ZBINDEN, Ernst. *İslâm'da ve Eski Ortadoğuda Cin ve Ruh İnançları (İslâm)*, Ter: Ekrem Sarıçioğlu, Yeni Ufuklar Neşriyat, Samsun 1994.